

כניסת שבת: 18:46

צאת שבת: 19:45

ר"ת: 20:20

לקבלת העלון במייל:

sagifrenkel@gmail.com

לתגובות והערות:

שניא 054-6868199

זה השער לה' צדיקים

יבואו בו

פְּרִשָּׁת – שְׁמִינִי

בְּקִרְבִּי אֶקְדֹּשׁ וְעַל פְּנֵי כָּל הָעָם אֶכְבֵּד וַיֵּדֶם אֶהְרֹן (יג)

בשנות השואה האיומה, כאשר רבים נתפסו לייאוש עקב הגזרות הקשות, עמד רבי ברוך מקומרנא הי"ד כצור איתן וחזק את שומעי לקחו בדברי אמונה וקבלת דין שמיים באהבה. "ראו נא, כי אחר שריפת נדב ואביו בני אהרן נאמר 'בְּקִרְבִּי אֶקְדֹּשׁ וְעַל פְּנֵי כָּל הָעָם אֶכְבֵּד וַיֵּדֶם אֶהְרֹן'. כי משה ידע שפשוטי העם יתמהו על האסון שפקד את אהרן, ולכן אמר לו הקדוש ברוך הוא 'בְּקִרְבִּי' – באלו הקרובים אליי ומשגחים כי הכול נעשה בחשבון מדוקדק מן השמיים, אצלם 'אֶקְדֹּשׁ'. אולם 'וְעַל פְּנֵי כָּל הָעָם אֶכְבֵּד' – אצל פשוטי העם יהיה הדבר כבד עליהם להבין למה יצא הקצף על אהרן". וסיים באנחה: "הבה נהיה מהקרובים אל השם יתברך ואל נקשה על דרכי הנהגתו. אחים יקרים! עלינו לקבל דין שמיים באהבה ולהימנות על אלו הקרובים אל ה'".

לאחר פטירת רבי נחום, בנו בכורו של רבי דוד משה מטשורטקוב, כשהוא במיטב ימיו, גילה האב לחרדתו כי גם בנו השני רבי ישראל חלה אנושות, עד שהרופאים אמרו נואש. נכנס הרבי לחדרו והחסידיים שמעוהו אומר: "דיבוננו של עולם! אם טוב הדבר לפניך איני מתרעם. אולם האם מסוגל אני שלא להתפלל עליו? והרי בשעה שמתו בני אהרן נאמר 'וַיֵּדֶם אֶהְרֹן', כי הצער כה נגע לליבו עד שאפילו לא היה מסוגל לפתוח את פיו". לפתע הרימה אישה אחת את קולה וזעקה: "דיבוננו של עולם! אפילו הצאר הרוסי אינו נוטל לצבא בן יחיד!" וכוונתה הייתה על בנו של הרבי שנותר יחיד לאביו. קריאה זו עשתה רושם בשמיים, והבן התרפא ומילא את מקום אביו.

והתקדשתם והייתם קדשים (יא,מד)

איש האמת, היה רבי יחזקאל שרגא משינובה, ועליה עמד כל ימיו. מקפיד היה שלא לכנות שום אדם בתואר מוגזם מעבר לערכו, וכאשר היה עליו לכתוב מכתב לרב בישראל שלא היה בטוח כי גדול הוא בתורה, היה כותב לו בתואר 'צדיק' בלבד, באומרו: "גאון איני בטוח שהוא, אולם צדיק בוודאי הוא, שהרי המשנה מעידה שכל ישראל יש להם חלק לעולם הבא שנאמר 'ועמך כולם צדיקים'..." ולא היה רק נאה דורש, אלא גם נאה מקיים. פעם הדפיס אחד מחסידיו ספר בהסכמתו, וכשראה את הכותרת 'הסכמת רבנו הקדוש' התמלא רוגז. "הייתכן לכתוב עליי תואר, שחז"ל כינו בו את רבי יהודה הנשיא, שהייתה בו הנהגת קדושה יתרה?!" יום אחד, הגיע אליו רבי אהרן וייס ממונקאטש, אחיו של ה'אמרי יוסף' מספינקא, ומכיוון שבאותה עת עסק בלימוד הלכות נטילת ידיים והעמיק לחקור את כל השיטות והדעות בעניין, ראה כיצד הרבי נוטל ידיו בהידור כדי לצאת ידי כל השיטות והדעות, ואף הוסיף עליהן חומרות והנהגות שלא עמד על מקורן. הרבי הבחין בהתעניינותו, ובמהלך הסעודה פנה אליו ואמר: "הבה ואסביר לך מדוע נוהג אני בחומרות רבות בנטילת ידיים. זה עידן ועידנים שהחלו לכנות אותי בתואר 'הרב הקדוש', ולא ידעתי לשית עצה בנפשי. אולם לאחר שהתיישבתי בדעתי נזכרתי בדברי חז"ל שדרשו את הפסוק 'והתקדשתם' – אלו מים ראשונים, 'והייתם קדשים' – אלו מים אחרונים. נמצא, שהזהיר בנטילת ידיים נקרא קדוש, וכדי שלא להכשיל בשקר את המכנים אותי כך, קיבלתי על עצמי לנהוג בחומרות יתירות בנטילת ידיים..." ('שבת טיש')

וְאֵת הַשֶּׁלֶךְ... וְאֵת הַחֲסִידָה (יא, יז-יט)

סיפר ה"פני מנחם" מגור, כי בעלותו ארצה בשנת תש"ח יחד עם אביו ה"אמרי אמת", כשהם נמלטים מאימי השואה, והוא אז נער שזה עתה הגיע למצוות, ישב הרבי בחדרו שבבטן האונייה והגה בתורה בהתמדה מופלאה, והוא שהה לצידו ועמד לימינו. באחד הימים ביקש לשאוף מעט אוויר צח ועלה אל סיפון האונייה, והנה הוא רואה עוף טורף צולל במהירות אל מי הים, ובמקורו הארוך שולה דג מהמים ונוסק השמימה. בינתיים עלה האח ה"בית ישראל" אל הסיפון כדי לחפש את האח הצעיר, והספיק אף הוא לראות את העוף עם שללו בפיו. "אתה רואה?" פנה ה"בית ישראל" אל אחיו, "לא לחינם עלית אל הסיפון, אלא כדי שתוכל לראות במו עיניך את ה'שלך', העוף הטמא שנזכר בפרשת שמיני, ורש"י מפרש 'זה השולה דגים מן הים'..." לאחר שהשניים פנו לשוב אל חדרם שבאונייה, אמר ה"בית ישראל": "על החסידה המוזכרת אף היא בין העופות הטמאים בפרשת שמיני, מפרש רש"י 'ולמה נקרא שמה חסידה? שעושה חסידות עם חברותיה במוזנות'. וידוע מה שאמר זקנו ה'חידושי הרי"ם', כי אף שהחסידה עושה חסד, היא נמנית עם העופות הטמאים, מפני שעושה חסד רק עם חברותיה... אלא שניתן לתמוה על כך, שהרי גם במצוות אהבת ישראל נאמר בתורה 'ואהבת לרעך כמוך', וכי לכאורה נצטוונו לאהוב רק את החבר? אלא שאכן, לאהוב אינך צריך אלא את רעך הקרוב אליך, אבל לעשות חסד? את זה צריך לעשות עם כל אדם באשר הוא, בין אם הוא חברך ובין אם לא..." ('שבת טיש')

וַיִּקְחוּ אֶת אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה אֶל פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּקְרְבוּ כָּל הָעֵדָה וַיַּעֲמֵדוּ לִפְנֵי ה' (ט,ה)
מובא בשם האר"י הקדוש זצ"ל שכהכנה לתפילה צריך האדם לקבל על עצמו בכל יום מצות עשה של 'ואהבת לרעך כמוך', על פי זה מסביר הרה"ק רבי אברהם יששכר רבינוביץ זצ"ל, בעל החסד לאברהם, את הפסוק **וַיִּקְרְבוּ כָּל הָעֵדָה**, היינו שהיה להם קירוב לבבות ואחדות, ואז **וַיַּעֲמֵדוּ לִפְנֵי ה'** – וחז"ל אמרו (ברכות ו,ב): 'אין עמידה אלא תפילה'. בזמן שהיו מאוחדים היו יכולים לעמוד ולהתפלל לה' יתברך. ('איש לרעהו')

וַיִּקְחוּ אֶת אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה אֶל פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּקְרְבוּ כָּל הָעֵדָה וַיַּעֲמֵדוּ לִפְנֵי ה' (ט,ה)
בס"ד אפשר לרמוז פסוק זה על שבועות, בגלל שעם ישראל ישן בלילה שלפני מתן תורה, כדי לתקן זאת מדי שנה ושנה, אנו נשארים ערים כל הלילה ועוסקים בתורה, כאיש אחד בלב אחד וכל זה כדי להתקדש ולעמוד לפני ה' יתברך בתפילה וקבלת התורה. ואפשר לרמוז: **וַיִּקְחוּ אֶת אֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה אֶל פְּנֵי אֹהֶל סוֹפֵי תִיבוֹת 'לֵילָה תוֹרָה'**, כל הלילה יקחו את אשר צוה משה וילמדו את כל תריג המצוות וכל התורה בלילה, וזאת **אֶל פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד** חג השבועות, וזוכים לתקן את "שָׁנֹנוּ עִם אֶחָד מִפְּזָר וּמִפְּרֵד" (אסתר ג,ח) **וַיִּקְרְבוּ כָּל הָעֵדָה** כאיש אחד בלב אחד לקבל את התורה. ויזכו לעמוד לפני ה' יתברך במידת הרחמים, וזהו שרמז: **הָעֵדָה וַיַּעֲמֵדוּ לִפְנֵי יְהוָה סוֹפֵי תִיבוֹת הוּיָה (שם מידת הרחמים) (עורך העלון)**

וַיִּקְחוּ בְנֵי אֶהֱרֹן נָדָב וָאֶבִּיהוּא אִישׁ מִחֶתְתּוֹ... וַיִּקְרְבוּ לִפְנֵי ה' אֵשׁ זָרָה... וַיָּמָתוּ לִפְנֵי ה'... וַיָּדָם אֶהֱרֹן (י, א-ג).
הקשה הצדיק רבי יעקב אביחצירא זיע"א בספרו 'מחשוף הלבן' (פרשת שמיני): מה ראתה התורה הקדושה לשבח את אהרון הכהן על ששתק במות שני בניו? והלא הם מתו משום שהם חטאו והכניסו אש זרה אל הקודש פנימה, ואם כן הרי מידת הדין פגעה בהם בצדק, ומה כבר יכול היה אהרון לטעון?
והשיב רבנו וכתב בלשונו הטהורה: "וְאֶפְשָׁר לומר דְּכֹנֶת נָדָב וָאֶבִּיהוּא בְּהִקְרַבְתָּ הֵיחָד כְּדִי לְהַשְׁלִים הַשְׂכִּינָה וּלְתַקְנָה כְּרָאוֹי וּלְקַשְׁטָה... וְהֵם שֶׁגָּגוּ בְּמָה שֶׁלֹּא שִׁתְּפוּ מֹשֶׁה אוֹ אֶהֱרֹן עִמָּהֶם... בְּזֶה יֵשׁ קוּשִׁיָּא גְדוֹלָה לְאַלְקִינוּ... וְכִי מִי שֶׁנִּתְקַנָּא קִנְיָת ה' לַעֲשׂוֹת תִּקּוּן לַשְׂכִּינָה, וְלֹא יָדַע לַעֲשׂוֹת הַתִּקּוּן עַל מִכּוּנּוֹ – יוֹמָת עַל זֶה?"

ונסביר את כוונת קודשו: שני בני אהרון – נדב ואביהוא, רצו להועיל ולעשות תיקון לשכינה הקדושה, אלא שהם לא ידעו לעשות זאת בצורה נכונה וכראוי, ועל כן הם נענשו ואש אכלתם. בדיוק בזה יכול היה אהרון הכהן לבוא בטענה כלפי הקדוש ברוך הוא ולומר: הרי אתה הקדוש ברוך הוא חוקר כליות ולב, ואין דבר נסתר מנגד עיניך, ואם כן הרי גם גלוי לפניך שנדב ואביהוא נתכוונו לטובה, לגרום עילוי ומעלה לשכינה הקדושה, ואם כך מדוע נענשו ופגעה בהם מידת הדין?

ולמרות שיש דברים בטענה זו, בכל זאת שתק אהרון הכהן במות בניו, ואף הצדיק וקיבל עליו דין שמיים בדומייה, ועל זאת זכה אהרון הכהן שהקדוש ברוך הוא ישבח אותו על מעשה זה, ונכתב ונחקק שבחו בתורה לעד, שנאמר: "וַיָּדָם אֶהֱרֹן". וכלפי מה הדברים אמורים? לפעמים נראה לאדם שיש לו מה לטעון כלפי הנהגת ה' עימו, והוא בטוח שהצדק עימו ואף יש ממש בטענותיו, ובכל זאת צריך לקבל עליו דין שמיים באהבה, ולהצדיק עליו את הדין, ולשנן לעצמו תמיד שכל מעשיו של הקדוש ברוך הוא הם בצדק ובישר, וכל שה' עושה – לטובה הוא עושה! ('משכן שילה')

וַתֵּצֵא אִשׁ מִלִּפְנֵי ה' וַתֹּאכַל אוֹתָם וַיָּמָתוּ לִפְנֵי ה' (י,ב)

בפרשתנו קוראים אנו על מיתת שני בני אהרון, נדב ואביהוא, שמתו לפני ה' ביום חנוכת המשכן. ואמרו חז"ל (עירובין סג.): "לא מתו בני אהרון אלא על שהורו הלכה בפני משה רבם!".

הבה נראה כיצד נהג ראש הישיבה הגאון רבי עזרא עטייה זצ"ל. בימי מלחמת העולם הראשונה חטפו הטורקים כל בחור בריא וטוב לצבאם. לפיכך קם הגאון רבי עזרא עטייה, שהיה מבכירי הלומדים בירושלים, וברח לקהיר שבמצרים. גם שם תחם עצמו בד' אמות של הלכה, ועד מהרה יצא שמו לתהילה כמתמיד וגדול בתורה.

פעם פנה אליו אדם, ושאלו שאלה בהלכה. עיין רבי עזרא, והגיע לכלל מסקנה. הודיע לשואל, שבעוד כשעה ישיב לו על שאלתו, ובירר היכן מתגורר רב העיר. אמרו לו: "בעיר העתיקה של קהיר", מהלך כחצי שעה. קם רבי עזרא והלך בשרב המעיק, התייצב לפני הרב, שטח את השאלה וביקש רשות להביע את דעתו. הרשות ניתנה והוא שטח את הצדדים השונים של הספק, הציג את הסוגיות הנוגעות לעניין, ניתח את השיטות השונות, הסמיך ראיות מספרי הראשונים והאחרונים ופילס נתיב עד למסקנה מוצקת וברורה.

נענה הרב ואמר: "ובכן, טוב ויפה, אמת לאמיתה. רק שאלה אחת נותרה – לשם מה טרח מר ובא, אם הכול נהיר לפניך?", השיב רבי עזרא: "כדי ליטול רשות לפסוק".... חייך הרב ואמר בענווה: "הלא הכול גלוי וידוע לפניך, ואני הוא שצריך לבוא אליו".... התעלם רבי עזרא מהשבחים, ושאל: "דשאי אני איפוא לענות?", "ודאי", השיב הרב. עשה רבי עזרא את כל הדרך חזרה, כשבדיו הרשות לענות... (מעין השבוע)

יין וְשֵׁכָר אֵל תִּשֶׁת (י,ט)

שלוש פעמים בתנ"ך – אומר ה"גאון מווילנא" מצינו את המילה "סוד" המדברת על סוד השייך לקב"ה והוא מגלה אותו לאחרים:

א. "סוד ה' לִירְאָיו" (תהילים כה, יד)

ב. "וְאֵת יִשְׂרָאֵל סוֹדוֹ" (משלי ג, כב)

ג. "גִּלְהָ סוֹדוֹ אֶל עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים" (עמוס ג, ז)

נמצא איפוא, אומר הגאון – שישנם ג' סוגי אנשים שלהם מגלה ה' את סודו: יראים, ישרים, נביאים, ראשי תיבות יין – "נכנס יין יצא סוד" (עירובין סה,א). (זמנתוק האור)

זֶה תְּלוּי בִּי!!! זֶה אֲנִי!!! לֹא אֵף אֶחָד אַחֵר!!! ('אז נדברו' גיליון 507)

ז"ל רש"י בפרשתנו: כיון שראה אהרן שקרבו כל הקרבנות ונעשו כל המעשים ולא ירדה שכינה לישראל היה מצטער ואומר: יודע אני שכעס הקב"ה עלי ובשבילי לא ירדה שכינה לישראל, אמר לו אהרן למשה: משה אחי, כך עשית לי שנכנסתי ונתביישתי מיד נכנס משה עמו ובקשו רחמים וירדה שכינה לישראל... כתוב כאן: שאהרן הכהן האשים את עצמו... אני אשם בחטא העגל!!!

אני אשם שהאש לא יורדת מהשמים!!! אני אשם שהקב"ה אולי לא חפץ בעם ישראל... בינינו... אם אנחנו היינו שומעים את אהרן הכהן אומר כזה משפט... מה היינו חושבים בלב... היינו מחייכים לעצמנו ואומרים: הוי באמת... בדיוק אהרן הכהן...?? בדיוק עליו הקב"ה כועס...?? תמיד זה ככה... דווקא הצדיקים הזכים והטהורים ביותר בטוחים שהם החוטאים והפושעים הגדולים ביותר...

נכון ככה היינו חושבים לעצמנו??? אז זהו שאם תשים לב: משה רבינו לא ביטל את דברי אהרן!!! הוא לא מחה בו בקנאות... הוא לא אמר לו: הוי... באמת... חס ושלום... לא!!!! אתה יודע למה??? תשמע משפט מפחיד... אבל תחכה עד הסוף... אהרן הכהן צדק בזה שהוא האשים את עצמו!!!! אתה יודע למה??? כי תסלח לי... אם אהרן הכהן באמת אשם עכ"פ באופן חלקי בחטא העגל...

אז למה דווקא הוא נמשח ונבחר להיות הכהן הגדול מאחיו?? אה... לא חסר אנשים משבט לוי שהם לא אשמים בכלל... מה כ"כ מיוחד וקריטי דווקא באהרן שהוא יהיה הכהן הגדול... בו בזמן שיש אנשים שהם פחות אשמים ממנו בחטא העגל??? למה הוא עדיין נחשב האיש הנבחר ביותר בשמים להיות הכהן הגדול...???

אתה יודע מה התשובה??? היא היא!!!! מי שכל הזמן יודע להאשים את עצמו... מי שכל הזמן לוקח אחריות ומבקר את עצמו שוב ושוב ובודק אולי אני אשם... אדם כזה עובד!!!! הוא לא מטייח פינות... הוא יודע להצביע על כל נקודה שטעונה שיפור והוא מתקדם עם עצמו! הוא עובד על עצמו! ועובד ועובד ולא בורח אף פעם מהעבודה... ואז ביום פקודה מתברר שהוא באמת ראוי לגדולה...

כי הוא שווה את זה רגע לפני שאהרן הכהן טהור הלב נכנס לקודש הקדשים!!!! רגע לפני!!!! התורה רוצה ללמד אותנו: אתם רוצים לראות מאיפה אותו אהרן זכה להגיע למדרגה הנשגבה הזו??? אז הנה... כעת תראו... ואז כולם מחכים שתדע האש מן השמים... אבל האש מתמהמהת... האש לא יורדת מהשמים... נו... מה קורה... מישהו פה אשם... יש פה מישהו שהוא הלא בסדר... בגללו האש לא יורדת מהשמים... כולם מחכים למוצא פי אהרן... כן אהרן הכהן... תמסור לנו שיחת התעוררות...

תגיד לנו על איזה עוון זה מגיע?? האם זה בגלל הערב רב שהחטיאו אותנו?? האם זה בגלל מיכה שמשח הוציא אותו מהלבנים?? אולי זה בגלל כל העם שקמו לצחק?? אולי זה בגלל החילונים? אולי זה בגלל האיפוניסטים? אולי זה בגלל אלו שיושבים שם בסוף הבית מדרש ומדברים באמצע התפילה... רק תגיד!!! רק תגיד מי אשם הפעם, נו... מי האשם?? מי פה צריך לקחת אחריות על המחדל הגדול??

אני!!!! מכריז אהרן ללא פקפוק... אני האשם!!!! בשלי הסער הזה!!! אני לוקח אחריות על החרון אף הזה... הנה!!!! אומרת התורה... כאן נחשף הסוד הגדול של אהרן הכהן!!!! **מי שלא מפיל אשמה על אף אחד... מי שתמיד יודע לחפש ולבקר את עצמו... הוא זה שכל הזמן עובד עם עצמו... ומנקה את עצמו... ומטהר את לבו... וממילא הוא זה שזוכה ברבות הימים לישא את חושן המשפט על לבו הטהור...** הוא זה שיזכה להיכנס לקודש הקדשים בקדושה ובטהרה!!!! רק מי שלא יאשים אחרים... אדרבה יאשים את עצמו... הוא זה שיזכה להיות הטהור והנקי והכי חף מכל אשמה שראוי לכפר על אשמותם של ישראל... זה לימוד מאוד גדול בשבילנו!!!!

יש לנו נטיה להסביר כל מיני תופעות... למה ככה קרה?? בגלל המדינה... ולמה ככה ה' עשה?? בגלל הציונים... בגלל אלו שלא שומרי שבת... כל האסונות קורים בגלל אלו שלא לבושים בצניעות. לא!!!! זה לא נכון!!! בשלי הסער הזה!!!! זה קורה בגללי! בגלל שאני לא בסיידר!!!! רק בגללי!!! מי שככה יגיד... מי שתמיד יחפש מה אני צריך לתקן את עצמי... זו הערובה לעלות ולהתעלות ולהגיע לנקיות ולטהרה הגדולה ביותר...

אגב: אין הכוונה חלילה ל"רגשות אשמה" חולניים, שזה אחד מתסמיני הדכאון היותר מצוים בדורנו, אלא הכוונה היא לאדם שחי בביקורת עצמית על בסיס תמידי, וכשקורה איזה מחדל הוא לא מטאטא אותו מתחת השטיח, ולא מחפש להתנער ולהתחמק ממה שבאמת טעון פה שיפור, אדם שיודע להצביע בכל מחדל על האשם האמיתי שבדרך כלל!! על פי רוב, האשם האמיתי מתחיל ממשו עמוק אצלנו מבפנים, ולא איזה נתון סביבתי שנקלע לשם וד"ל... אז אותו דבר בדרכי שמים, כשקורה איזה משהו וצריך להתעורר, אזי אדם שחי בביקורת מוסרית אמיתית, "מצליח להבין" שגם לו יש מה לתקן ולא רק לאחרים...

